

س ۱۳۲۴
۵ صفر الخیر

الدین والاکب

نامنده

مجله اسلامیه در

۱۳۲۴ س
۱۹۰۶
۱۵ نچی شعبان
۲۱ نچی سننابر

محرر و صاحب امتیازی ایچون ادریس :
قزان ملا عالم جان .

خارطیومطبعه
قزان .

تاریخ تاسیس

۱۳۲۴ سنه

۵ صفر الخیر

الدین والادب

نامنده

مجلهء اسلامیه در

۱۳۲۴ سنه ۱۵ شعبان
۱۹۰۶ ۲۱ سننابر

محرر وصاحب امتیازی :
قزان خدام علمندین
ملا عالم جان البارودی.

خارطیومطبعه
قزان.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تفسیر سورة البقرة

۸ نجی ساندين صونك

وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ
مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ ﴿۳﴾ أُولَئِكَ
عَلَىٰ هُدًى مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿۴﴾

(۲) اول متقیلر شوندای کشیلر در کم سنکا (ای محمد) وسندین ایلک
ایندر لکان کتابلارغه اینانورلار (۳) وقیامت کونینی آنیقارلار
(کونکلر نده شک وشبهه قالدیرمای آچیق اینانغان بولورلار)
(۴) مونابور وشده بولغان متقیلر (۴) الله طرفندین بولغان هدایت (کونولو)
اوزره در ، وبولاردر چین فوتولوچیلار *

بوآیتده متقین ایچون دوردنجی وبشنجی صفت ذکر ایدلدی. در دنجی
صفت الله دین ایندر لکان بارچه کتابلارغه اینانودر. بو صفت ایمان بالغیب
(بر تفسیر گه کوره) که کرسه ده ایمان ننگ درست ایمان بولماقنده

۴ سوره باشندین بیرو ایدلکان متقین ننگ بش توری شرطی وصفتی

(ایمان بالغیب اقامه صلوة ، انفاق ایمان بجمیع مانزل ایقان بالآخرة روشنچه بولغان

کمنهلر مفلحلر در دیمک بولور.

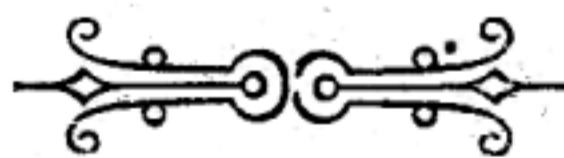
الوغ شرط بولدقندین اهل کتاب (یهود و نصاری) کتابلار آراسینی آیورو سببلی کفرده قالدقلار ندین آیوروب ایتکان. الله غه اشانوالله ایندرکان کتابنی والله قویغان دین و شریعتنی قبول ایتما اینچه بولمای *
الله نی قدر کتاب یبارکان و وقتینه کوره نی روشلی شریعت کوندرکان همه سیننی حق دیوبلمک واجبدر .

الله ننگ بر کتابینه اشانوبده ایکنچی کتابینی انکار ایتسه نی قدر عبادتلی و اخلاقی کشی بولسه ده درست ایمانلی بولمای الله حضور ننگ قوتولمای.
الله تعالی کمال حکمتندین و بنده لرننگ حاللرینی و آنلر حقنده بولغان مصاحت و فائده نی کامل بلگانندین آنلرننگ حاللرینه و آنکرینه (فهملرینه) وزمانلرینه موافق دین و احکام ایندره کلگان * اوزیننگ قاشنده مختار بولغان و بنده ننگ چین سعادت و نهایت کمالی ایچون کافی و کفیل بولغان دین اسلامنی خلقننگ قابلیت و استعدادینه فاراب بولوب بولوب بیان ایتکان * آدم پیغمبر دین (علیه السلام) باشلانوب حضرت محمد (علیه السلام) برله تمام بولغان * بارچه پیغمبرلر و آنلارغه ایندر لگان و خلقغه یبار لگان کتابلر بارچه سی خلقننگ عقل و احتساس جهتلر نچه بولغان تفاوتلارینه و آفیرنلاب کلگان ترقیلارینه کوره الله طرفندین قویولغان حکیمانہ تربیه و هدایتدر بس هر بنده گه اوز عصرینه چه کلگان پیغمبرلرنی و کتابلرنی حق و درست دیو تانومق لازمدر و هر صونکغی کتابینی اولگی کتابننگ صونک زمانچه تیوشلی بولغان احکامینی شامل و خلقننگ حاللرینه کوره لازم بولغان اسباب سعادتنی جامع بولغان ایچون اوزینه دستور عمل و قانون دیانت دیوبلمک و مدار نجات و فلاح دیو اعتقاد قیلحق فرض و لازمدر شونسز ایمان و خلاص ممکن دکلددر و لهذا تورات اینگاک انجیل کلگانچی هر کمگه توراتنی تصدیق ایتمک و آننگ بوینچه عمل قیلحق لازم بولغان *

انجیل کلگاک هر کمگه انجیلگه اشانو لازم بولغان انجیلنی کتاب الله دیو

بلمگان و قبول ایتمگان و عیسی پیغمبر گه (علیه السلام) اشانماغان کشی و آنی
 درست پیغمبر و ایندگو بنده دیوتانو ماغان کشی مؤمن بولماغان * همه
 کتابدین صونک قرآن اینگان بو قرآن اولگی کتابلرده بولغان درست
 اعتقاد و مسئله لرینی اچینه آلمان و خلق ایچون سعادت و نجات اسبابینی
 تمام سویلگان باشقه کتابقه حاجت قالدیرمغان شونک ایچون هر
 بنده گه قرآننی قبول ایتوو آنی کلتور و چی حضرت محمدنی (علیه السلام)
 درستلاوو آنکا ایار و لازم بولغان * قرآن زماننک طریق نجات و مدار هدایت
 یالغوز اشبو قرآن بولوب قرآن کورستکان یول بوینچه غنه الله ننگ
 رضالقینی ایزلاو و شول یول برله گنه ابرشو ممکن بولوب قالغان * بس
 حاضرده راست مؤمنلر و چین مفاصلار (قتولوچیلار) اولگی کتابلرننگ
 الله طرفندین یبار لگان ایدکلرینی و قرآن کلگانچی دستور عمل و قانون
 دیانت بولدقلارینی تصدیق ایدوب حاضرده قرآنغه ایاروب و آننگ
 برله گنه عمل ایدوچیلر در .

آخر تکه اشانو توغریسنده کله چک نسخه ده تفصیل ویرالسه کرك

انفاقنك تيوشلى ايدكى

۸نجى ساندىن صونك.

شريعة اسلاميه كورستان و ماقتانان انفاقنك ايكى درجهسى بار :
 برنجى : يوقاروده ايتولگان واجبات - زكات عشر فطره اهل و اولاد
 تربيهسى آنا و آنا و باشقه يقين قورنداشلر نفقه لرى كبيلر - بونوع انفاق
 ايكى تورلى حكمت سارتين بنده نك مويننده بورچ ايدلمش و شريعت
 طرفندن اوتارگه كوچلانمشدر اوتاما گانده دنيا حكمنده توتولورغه
 آخرت حكمنده عذابقه دوچار بولورغه تيوشلى بولادر (۲)

اولكى حكمت اوشبو كم بنده اوزين سارانلقدين قوتقارسون .
 جوماردلق برله زينتلاسون شويله كه : مالى بنده بر الوش مالندين
 كونكلىنى ساوندريغه ترشسون وشول آز مقدارنى ملكندين چيقارسون
 مالىنك بر الوشىنى قورنداشلرى حقى ، فقيرلر حقى ، دينداشلرى حقى ديو
 بلسون ، آنلارغه اوزينى بورچلى كورسون شول اعتقادى بوينچه
 هر يلدە بر مرتبه ياكه يلنك بوينچه بولا بولا بر الوش مالىنى تيوشلى
 اورنلارغه ويروب اوزينى ويروگه و بورچ تولوگه اوكراتسون ،
 سارانلق كى بوزوق خلقدين يمان بلادين قوتقاررغه ترشسون *
 ايكنجى حكمت خلقنى حيات و تربيه جهتلر نچه قزغانو ونظام عالمى ساقلاودر
 شويله كه هيچ كم مالى - الله ويروگان مالى - برله اوزيگنه راحتلا نمسون اوزى
 توق بولوب نسل قورنداشلرينك ، دين قورنداشلرينك حتى وطن قورنداشلرينك

(۲) هر مؤمن دنيا نك وقتليغنه حيات بيك آزغنه عمر ايدكىنى بلور ، دنيا دين
 مالندين ، بالاسندين ، علمندين و عملندين و هر اسبابندين - چين مقصود دنيا نك اوزى
 دكل بلكه آلداغى بولغان چيكسز حياتده و منگولك عمرده بختلى بولو ايدكىنى يخشى
 آنكلار شول سببدين بنده منگولك بخت ايچون حاضرلانوى شول بخت فائده سینه
 ترشونى شول بختكه زيان و يررداي اشلردين ساقلانوى اوكرانمك كرك و نفسينى اشبو
 مقصودغه كوندرمك كرك و زيان و يررداي نرسه لردين يراق قيلمق كرك بو اشنك يولى
 نفسنى سارانلقدين ساقلاو خلق فائده سيني تلاو و مونك آرقه سندن الله نك رضالقنى ايزلاودر .

آچ قالولارینه راضی بولماسون، اوزی کیوملی بولوب آنلارننک
 یالانغاچ بولولارینه، اوزی کیف وصفاده بولوب آنلار تورلی جفاده
 قالولارینه راضی بولماسون بلکه آنلارنی قزغانسون اللهننک مونکا امانت
 ویرکان مالندین اللهننک اول محتاج و آبتر او بنک لرینه ده الوش چیقارسون،
 آنلار بوالوش ایله و بویاردم ایله اوزلریننک حیاتلرینی ساقلاسونلار و تیوشسز
 حرکتلرندین طیواسونلار و یخشی تر بیه یولینه کرسونلار و بودولتلی که سنه ده
 اللهننک شوندای آبتر اغان بنده لرینه یاردم سببلی و آنلارنی یهان و فساد
 اشلردین توقتاتو سببلی الله قاشنده قدرلی و حرمتلی بولوب اورلسون منگواک
 بختکه ایرشسون *

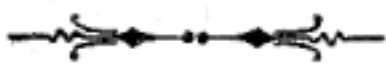
بعض عقلا ننگ او یلاغانیچه بایلار تیوشلی زکات و باشقه واجبه لرینی تیوشلی
 روشنچه اوتاسالار خلق آراسنده تربیه سز و اخلاق سز آدملر آز ایورچین
 جدا و فقیر لر برده قالماس ایدی *
 بوسوز ایچون بر تصویر :

قزان بایلاری — تجار تلی و یورش تور شلری و اچه ساناولری
 بیک اصوللی و چین چین یوللی بولوب یتیمگان سببلی الوغ دولتلی بولمسه لرده
 — همه سندین یوز ایلی منک صوم قدر زکات تیوشلی بولور دیو تخمین
 ایدله در (یالغوشم بولسه عجب دگل بوز مانده خصوصاً قزانده کشیننک
 کور نشی برله مالینی چامالاب بولهای مقصود آز مو کو بهو بر تصویر در)
 ایلی منک صوم زکاتی آلی بولای ایدلسه ده قالغان یوز منک صومینی
 اصولی روشده صرف ایتکانده بتون قزان مدرسه لری عمارت و درس
 جهتلر نچه توزالاچک و آچ شاگردلر تو ییاق و یخشی در جهده **دارالایتام**
 یوناتوب بتون یتیم و تلانچی بالالار (ایروقز) نی تلانودین توقتاتوب ،
 اوقوتوب، تربیه و یروب، هنر او گراتوب درست مسلمان بالاسی روشینه
 کرو تولوب اوستور ولاچک * اوسکان تلانچیلر ایچون **دارالعمله**
 یاساب آنده ضبط ایدوب طاقتلر نچه اشلاتوب وقتلی بولاراق دین او گراتوب

طاقتسز لرنی **دارالعجزه** گه سالوب بتون شهرنی سائل تشویشندین ،
 فزاننی (تلاجی شوری) شهرتندین قوتولدر مق ، وحسابسز خراب
 وهلاك بولورغه تورغان مسلمانلارنی ساقلامق دین ودنیا یاقلاری سارتین
 ترقی یولینه صالحق بیک آچیق ممکن بولاچا قدر .

بو اشنی آغیر کورگان یا که یراق کورکان کشیلر بولسه ده اویلاغانده
 یولی کورلسه کړك اش آنکلار و اش اشلار کشیلر دین مرکب بر هیات
 (کامسیه) توز سه لر بو اش نك شرعی و رسمی یوللارینی تابار و عتاد ایتوچی
 کوب بولماغانک تیز زمانک اشنی یولینه ده قویار ایدی بعون الله تعالی و کرمه *
 مذکور ایکی حکمتنی رعایه قیلو انسان نك درست وجدان بوینچه ده
 تیوشلی و توغری و صاف عقلی کشی البته عقلی بوینچه ده لازم کورر *
 ولکن بنده ده درست وجدان صاف عقل بیک سیرك بولغانغه الله عزوجل
 همه بنده (بای و فقیر) گه خیر و سعادت تلاب بومقدار مال صرف ایتونی بایلارغه
 واجب قیلغان صرف ایتمگان کشینی فقیر لر حقلارینه خیانت ایتکان کبی
 حسابلاب آخرت عذابینه تیوشلی کورگان دنیا ده مالینه تورلی قورقنچلار
 بولورینی پیغمبری آر قیلی آنکلاتقان والله حکیم علیم *

مابعدی بولور انشاء الله

الشمائل الشريفة

۸ نچی ساندين صونك .

كان اذا اراد ان يستودع الجيش قال رسول الله (صلى الله عليه وسلم) عسكرني سفر گه اوز اتقان وقتده ايتور ایدی :

أستودع الله دينكم واما دينكزني واما تنتكزني هم اشنكز نك اخير- نتكم وخواتيم اعمالكم* يني اللهغه امانت قیلامن . ديور ایدی (۲)

كان اذا اراد ان يزوج رسول الله صلى الله عليه وسلم يقينلر ندين برقزني امرأة من نساءه يأتيها من كياو گه ويرمك بولسه ، حجاب (پرده = وراء الحجاب فيقول يا چارشاو) نك يقينينه كلوب اي قز بالا چغم بنية ان فلانا قد خطبك فان سيني فلان كشيگه صور ايلار (ياو چيلايلار) اگر كرهتية فقولى لا ياراتماسازك يوق (بارميم) ديوب ايت

(۲) سفرده تورلی مشقتلر تورلی كشيپلر اوچراوی تورلی واقعهلر توغماقی احتمال بولغاندين كشينك سفرده دينيني ساقلاماقي ، وهم آنك امانتنده (ظاهري و باطني يو كنده) بولغان نر سه لرني ساقلاماقي قورقنچلی بولادر ، الله نك ياردمينه حفظينه باشقه وقتده غينه كوره آر توغراق محتاج بولادر شول سببدين رسول الله (صلى الله عليه وسلم) اصحابندين برا گونی سفر گه اوز ايتسه دينكنی و امانتكنی الله غه امانت قیلامن ديور ايكان* اگر براشنی اخلاص واعتقاد برله الله غه امانت ایدلسه و آنكا تابشرلسه اميدكم الله ساقلاونی قبول ایدر . اول اش سلامت وبركتلی بولوب تمام بولور* بسزده بورنغی عقلی قارتلار نك بالاسینی ياكه باشقه يقين كورگان آدمینی يولغه اوز ايتقانده خوش صاغ بول الله غه امانت قیلدم ديو وداع قیلولاری بايتاق يخشی وسنتكه يقين عادتدر لکن يتوشدروب (اوز نكنی و دينكنی الله غه امانت قیلدم صاغ بول) دیسه يخشیراق بولور ایدی*

فانه لا يستحي احد ان يقول چونكه يوق ديكاننك اوياتي يوق در. (بارام ديو لاوان اجبت فان سكوتك اچيق ايتمك ياش قز لر حقنده بر آز اوياتسزلق اقرار * طب كبي بولساده تلامگانه تلامايم ياكه يوق ديو اچيق ايتو اوياتسزلق دگل اچيق ايتمك كرك ديمكدر) اگريار اتسانك تيك تورونك (جواب بير ماونك) اقرار در (رضالق علامتى در) ديور ايدى يعنى رضا بولسانك اويالوب انداشماي قالسا كده جائز رضالق بولور ديمكدر (۳)

(۳) رسول الله صلى الله عليه وسلم هر ايرشكان قز وخاتوننى كياوگه نكلـ حلكانده آنك رضالقينى لازم كوركان ونكاحنك درستلكى ايچون شرط قيلغان قزننك اتاسى ويركانده ده قزننك رضالقندين باشقه كوچلاب ويرونى اصلا درست كورمگان .

مذكور حديث شريفده رسول الله نك (صلى الله عليه وسلم) عادتى بيك اچيق آنكلادلغان هر قز وخاتون حقنده اتالار ندين هم شفقت ومرحمتى آرتوغراق بولاتوروب اذن آلمايىچه وقزننك رضالقينى آنيق بلمايىچه نكاح ايتمگان * ايكنچى حديث شريفده كلگان : ان رجلا زوج ابنته وهى بكر من غير امرها فأتى النبي صلى الله عليه وسلم ففرق بينهما * دارقطنى

ترجمهسى : بر آدم بكر قزىنى قزننك امر ندين باشقه نكاحلادى قزى رسول الله غه (صلى الله عليه وسلم) كلدى (شكايت قيلوب) رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بونلارنى آيوردى .

البكر تستاءمر فى نفسها واذنهما صماتها * صحيح مسلم بكر قزدين اوزى حقنده رخصت سورالور سورالغاج سكوت قيلوى اذنى در *

كان النبي صلى الله عليه وسلم ينتزع النساء من أزواجهن ثيبا

كان اذا استجدَّ ثوباً سماه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ينكى كيوم
باسمه قميصاً وعمامةً وورداً كيسه (كولمكو چالمه مو ردامو) اسمنى

وابكارا بعد ان زوجهن الالباء اذا كرهن ذلك * دارقطنى

ترجمه سى: آتالارى كو چلاب بىرگان قزلىر و طوللار كياولرىنى ياراتماسه لىر
رسول الله (صلى الله عليه وسلم) اول خاتونلرىنى ايرلرندىن آيرور ايدى.
اوشبو توغرىده امام احمد مسندنده و امام نسائى سنندده ام المؤمنىن
عائشه دىن (رضى الله عنها) كو چرگان: قالت جاءت فتاة الى رسول الله
(صلى الله عليه وسلم) فقالت يا رسول الله ان ابى زوجنى ابن اخيه يرفع
بى حسيسته * فجعل الامر اليها * قالت فانى قد اجزت ما صنع ابى ولكن
اردت ان تعلم النساء ان ليس للآباء من الامر شىء *

ترجمه سى: عائشه رضى الله عنها ايتكان بر قز رسول الله غه (صلى الله عليه
وسلم) كلوب ايتدى آتام اوز فائده سى ايچون منى قرنداشى اوغلىنه
نكاحلادى (آتاسى استوندىن شكائت قيلوب كلكندىن قز نيك رضا
لقندىن باشقه نكاحلاغى آچيق آنكلانادر) رسول الله (صلى الله عليه
وسلم) قزنى اختيارلى قىلدى (يعنى تلاسه شول نكاح بوينچه بارا تلاماسه بارماي)
قز ايندى من آتام قىلغان اشكه رضا بولدم منم بودعو ام آتالار غه اش اختيارى
يوق ايدكىنى خاتون قزلىر يخشى آنكلاسونلار ايچون ديمشدر.
يعنى (قزلىر نيك رضاقلار ندىن باشقه آتالار كياوگه نكاح ايدى آلماسلار
ديمك) شرعا قز نيك رضاقلندىن باشقه نكاح درست بولماغىنى بعض
عوامغه قرانكغو بولسه ده اماملار غه معلوم مسئله بولسه كرك شولاى بولا
توروب بعض اماملار نيك مساهله قىلولارى قز نيك رضاقلينى آچيق
آنكلامى نكاح ايدولرى شرع شريفكه خلاف وقزغه ظلم و شرعى
نكاحسىز آلدانوب يور و گه سبب و باشقه تورلى فتنه گه سبب بولغان
اشدر * آتالار نيك قز ندىن سوراشماي من و يرگان يرگه رضا بولماي
ياراماس البته رضا بولور ديو اشكه كركشكى خطادر امام نيك اشا
نورلق و كونكى اور ناشورلق شاهدلر آرقىلى خبر آلماينچه نكاحقه
كرشوى شرعا و نظاما گناه و كيچولمس عيبدر *

ثم يقول

اللهم لك الحمد انت

كسوتنيه أسئلك من خيره

وخير ما صنع له واعوذ بك

من شره وشر ما صنع له *

حم. د. ت. ك.

ايتوب صونكره اوشبو سوزلرني ايتور ايدى:

اي الله سنكا حمد بولسون كم بو كيومنى سن

كيگز دنك . وسندين بو كيومنك وآنك

آرقىلى بولغان نرسه نك خيرينى تىلايمن. و بو

كيومنك شرندين هم بو كيوم آرقىلى بولغان

نرسه نك شرندين سنكا صغينا من (الله ويرگان كيوم

نعمتيدىن الله راضى بولماغان اورنده فائده لاندوندىن

قور قوب الله غه صيغنو، وخيرلى والله راضى بولغان

اورنلار ده غنه فائده لانونى تلاو بولادر) *

استسقاء قيلسه (يغمو و تلاسه) اي الله قللر نكنى

سو غار، رحمتنكنى ساچ و اولگان شهرلر نكنى

(يرلر نكنى) تر گوز ديوب دعا قيلور ايدى.

كان اذا استسقى قال

اللهم اسق عبادك وانشر

رحمتك وأحي بلدك

الميت *

د.

كان اذا اطلع على احد

من اهل بيته كذب كذبة

لم يزل معرضا عنه حتى

يحدث توبة * حم ك.

كان اذا اعتم سدل

عمامته بين كتفيه * ت

كان اذا اغتم اخذ لحيته

ينظر فيها * الشيرازى.

كان اذا افطر قال

آغز آچقاندە ايتور ايدى :

اگر اهل بيتندىن بر آدم نك يالغان سويلا-

گانينى بلسه اوشبو يالغاندىن توبه قيلغانىغه

قدر اول آدمكه التفات ايتمس ايدى.

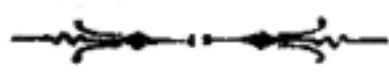
چالمه چالسه چالما سينك قويروغينى ايكى

اينكى آراسينه (يلكاسينه) سالوندر ايدى.

قايغورسه سقالينى توتوب آنكا قار ايدى.

اللهم لك صمتٌ وعلى اي الله سننك ايچون روزه توتدوم وسننك
 رزقك افطرت فتقبل مني رزقك برلان افطار قيلم مندين قبول قيل
 انك انت السميع العليم * سن ايشكوچى بلگوچى سن .
 كان اذا انصرف من نمازدين بوشانغاچ اوچ مرتبه استغفار قيلور
 صلاته استغفر ثلاثا ثم ایدی (۳) وایتور ایدی :
 قال اللهم انت السلام ای الله سن سلامتسن وسندين گنه سلامتک
 ومنك السلام تبارکت مبارک بولدنك ای الوغلق وحرمت ایگاسی .
 يا ذا الجلال والاكرام *
 حم . م . ن . ت . ر . ه .

ما بعدی بولور انشاء الله .

(۳) بنده نمازنی قدر خشوع وادب برله اوتاساده قصور سز بولماي
 الله تعالی در گاهینه تمام لایق بولوب یتماي شو ننگ ایچون نماز صونکنده
 ده الوغ عبادت قيلم دیوقبارینماینچه قصور یاغینی اویلاب استغفار قیلور
 کرب چین اخلاصی استغفار برله گنه ادب وتواضع یرینه کلسه کلور *
 وهم نماز اخیرنده بولغان استغفار ننگ قبول بولدی امید لیرک اجمالاً
 بارچه قصور وگناهلرینی اویلاب استغفار قیلور کرب رسول الله ننگ
 (صلی الله علیه وسلم) نماز صونکنده غی استغفار نده درجه سی الوغلقینه
 کوره الوغ ادبی آنکلانه وهم امتینه بیوک تعلیمی کورله *

رمضان آیی

قزاندہ شعبان آیینی چہار شنبہ کون پنچشنبہ گہ قارشو کیچدہ کوردیکرندین باشی پنچشنبہ بولمقی آنکلاندی رمضان آیی ننگ پنچشنبہ کون جمعہ غہ قارشو کورینمکی امیدلیدر شرع شریف بوینچہ مسلمانلر غہ شول کیچدہ آی قاراماق وکورو گہ تر شماق لازمدر . کور لہاسہ شعبان اوتوز کون تولغاچ شنبہ کون یدنچی اوکتابر اوّل رمضان بولور اللہ مبارک آینی مسلمانلار غہ فائدہ لی وبرکتلی قیلغای ایدی * رمضان روزہ سی ہمہ اهل اسلام اوزرہ فرض ایدلمشدر .

روزہ دہ شرع علم وطب یاقلاری ایله توری حکملر وکوب فائدہ لر باردر شرع جہتندین بولغان حکمتلرینہ اللہ تعالی قرآن حکیم دہ اشارہ قیلوب ایتکان : یا ایہا الذین آمنوا کتب علیکم الصیام کما کتب علی الذین من قبلکم لعلکم تتقون *

ترجمہ: ای ایمانلی بندہ لر سزدین اوّلگیلر گہ یاز لغان (فرض قیلنغان) کبی سز گادہ روزہ یازلدی (فرض قیلندی) شاید (روزہ آرقاسندہ تیوشسز وضررلی اشلدین) اتقاء قیلورسز (ساقلانورسز) *

اللہ تعالی روزہ ننگ الوغ فائدہ سینی ذکر ایتکان روزہ ننگ اتقاغہ (ساقلانوغہ) سبب بولماقینی آچیق ایتکان * اتقاء ایچنہ چیکسز حکمتلر بارلقی اتقاء برلہ چین ایمان حاصل بولمقی، اتقاء اللہ ننگ رضالقینہ ایر شو گہ توغری یول ایدکی، بلکہ ہمہ دین وشریعتدین مقصود شول اتقاء ایدکی قرآندہ توری اورندہ آنکلاتولغان وباشقہ الوغ سنت کتابلار ندہ دہ آچیق شرح ایدلکان * مجلہ ننگ ۶، ۷ نچی سانلار ندہ دہ برآز ذکر ایدلکان ایدی *

(روزہ ننگ اتقاء = تقوی غہ تاءثیری)

بندہ ننگ چین انسانلقیغہ درست مسلمانلقینہ زیان کلتور گوچی توری ایمان

خلقار شفقتسز لك كشيگه ظلم ایتو كشینى غیبت قیلو بهتان سویلو، و باشقه تورلی فسقلار غه میل ایتو، الله ننگ عبادتنده یالقاوانو، قیلغان عبادتنگ ده خشوعسز ولدتسز بولوی کبیلر کوبرك وقتده بنده ننگ توقلقندین و کونکلی کور لکندین وقاره لکندین توغادر اگر بر کمسنه دائما اوزین توق توتسه خصوصا تورلی نعمتلر برله سیلانوچان بولسه اول کمسنه ننگ قلبی قارالوچان، كشيگه شفقتی آز ايوچان، گناهغه باطرايوچان، بولادر * بو ضرر لر حلال نعمتدین دائما تویوچان كشی حقتده، اگر كشی شبهه لی یا که حرام طعام برله غذا لانسه (آش لانسه) اول طعامدین توغان قوت کوبرك كناهغه صرف ایدله در عبادتکه یاردم ویرماید اول آدمنگ کونکنده چین دین و عبادت محبتی اصلاقالماید. اگر بر کمسنه بر آز قارنینی آچوقدرسه بیکرکده آچوقدروی الله رضاسی ایچون بولسه اول کمسنه ننگ قلبی نچکاره کبری آز ایه آچ و فقیر خلقنی قزغانه، عبادتکه محبتی آرته همه گناهیدین کونکلی قایته باشلای * روزهنی آدابى برله اوتاگان كشی کوب كناهیدین توقتالوب کوب تورلی عبادت لر گه آسانلق برله کونولمکی امیدلیدر *

الله ننگ لعلکم تتقون دیکان سوزی کوب معنالارنی بیغان سوزدر *

* * *

روزه ننگ طب جهتندین فائده سی

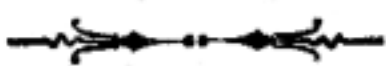
کوب آشاو خصوصا تیز تیز آشاو معدده (آش قزانى) ننگ وهم ایچا گولار ننگ کوچلرینی آز ایتده، معدده و ایچا گو ضعیف لانسه تورلی آغرقلار غه سبب بولا معدده ننگ کوچی آز ايسه قوتلندر مک و ايسکی حالینه قایتار مق بیک مشکل اش *

بوصونك زمانلارده اون آدمنگ بیشى گرفتار بولغان معدده ضعیف لکی غالباً آغر آش و کوب آش قبول ایتودین بولادر * روزه بهانه سی برله بر آز معدده نی بوشالتو آننگ کوچایویننه و صاغلقتی آرتماقینه یاردم ویرادر *

بس آدمنك بدنينه وعمرينه وهم دينينه فائده ايچون الله تعالى
روزه نى فرض قيلغان .

روزه نك حكمتينى آنكلاغان كمنه ايچون تيوشلى بولادركم
روزه بهانه سى (سلتاوى) برله قار نينى كرا كندين آرتوق تولدر ماسون
افطار وسحر وقتلر نده تورلى لذتلى طعاملار برله نفسينى صيلا بوزه .
نك شرعى وطبى بولغان حكمتلر ينى يوقالتماسون نفسينى بر آرز قهر
قيلوب، آچوقدروب صندر سون، يخشيلقغه قز قدر سون، يماناقدين
صووندر سون، روزه مدتى (طانك باشندين قوياش باتقانچى)
توتاش عبادتدر اوشبو مدتده اوزينى عبادتده ديو بلسون بو عبادت
آراسينه كركماس اشلر غيبت بهتان يالغان وباشقه بوزوق سوزلر
وبوزوق معاملهلر قاتوشدروب مونداي الوغ حكمتلى عبادتيني بوشقه
چيقار ماسون، ثوابيني ييلگه ييار ماسون *

بعض كمنه لر نك افطار نده و افطار صونكنده وسحر نده تورلى
نعمتلر برله صيلا نولارى حتى رمضان بولماغان وقتده غى عادتندين
آرتق يمك وايچمك برله مشغول بولولارى بتونلاى بو روزه حكمتينه
خلافدر. الوغ غافللك، اميدلى بولغان. الوغ فائده نى يوقالتودر *
الله اوزى ديننى آنكلاقتاي هر كمنى توغرى يولغه كوندر گاي *

تربيه نك تاثيرى

۸نجى ساندين صونك

تقليد و عادت آرتندن كیلكان بر نوع تربيه آستونده اثر لنكان كشى شول تربيه و عادتینه اياروب كوب وقتده حقنى باطلدين درستنى يالغشدين آيور آلماي. وچين صاف طبيعتنده بولغان استعداد (حاضرلك و قابليت) برله فائده لنوب شبيهه سز بولغان حقغه، كونوله آلماي بلكه بيچاره ضالانده (آزوده) قالا، خسران (زيان) و شقاوت كه (بدبختلككه) باتا. ولاحول ولاقوة الا بالله *

مثلا بر كمسه ادبلى و كور كام خلقلى و توغرى فكرلى عالم و مدرس حضورنده تربيه لانسه و آننك تربيه و تاديبنى (آداب او گراتوينى) قبول ايتسه و چيتدين بوزوق تاثير و افسادقه او چراماسه غالباً (كوبرك) اول كمسنه استاذه او خشاشلى ادبلى و كور كام خلقلى و درست فكرلى خلق ايچون فائدهلى كشى بولوب چيغادر»

اگر بر شاگرد موندك خلافتچه از علملى، كوب عنادلى فكرسز استاذ قولنده تربيه لانسه — بختينه قارشو چيتدين توغرى يولنى كور ساتو چيگه و او گراتو چيگه او چراماغانده — استاذى يولنچه علمدين از الوشلى فكرسز اخلاقسز خلقغه ضررلى بر صورت بولوب توغادر * تجارت (سودا) بابندهده اش شولاي بر بالا سودا اشرنده استا تدبيرلى خواجهده تربيه لانسه خواجهسى ايتكاننچه يوروب خلق برله يخشى معاملهنى و آقچهنى درست ساناونى و مال تانو حكمتلر يى يخشى كورسه اشكه او گراننا آنكلى بوله اولا خواجه سينه فائده كلتوروب اخيرنده اوز يده فائده لانا درست كشى بولا * اگر بر اگوموندك خلافتچه تدبيرسز اوزى اش بلمس خواجه قولنده تربيه لانسه ياكه تدبيرلى يخشى خواجه قولنده بولوبده خواجه نك تعليم و تربيه سيني قبول

ایتمسه موندای کمسنه تدبیرسز و اخلاقسز بولوب اوزینه و باشقهغه فائده
 کلتورر کشی بولوب چیقهای *
 بواش بالاده بیگرك ظاهر در. آتا آنا اوزلری نی خلقده ونی روشده
 بولسالار طبیعی بالاشول روشده بولوب اوساشول خلق برلان
 خلقلانا. نتاک کم رسول الله ننگ (صلی الله علیه وسلم) سوزنده (سکزنجی
 مجلهده) آچیق ذکر ایدلدی *

* * *

بر قوم آراسنده یاکه برملکت ایچنده اوسکان یاکه تربیهلانکن
 کشی ننگ خلقی و عادتت شول قوم و ملکت روشنچه بولادر. مثلاً
 قزان مسلمانلاری آراسنده تربیهلانگان کشی قزان مسلمانلاری
 طبیعتی برلان طبیعتلانه و آنلار کبی دین اشرنده بر درجه صلابتلی
 (نق) عبادتکه و عبادت اهلینه محبتلی، مسجد و مدرسه تورغوزوغه
 قیو قاز و تورغه، کوپر سوقدررغه و مقبره لرینی احاطه ایدوب (قور-
 شاب) قبر لرینی ساقلاوغه اخلاصلی بولا. میسیونیرلردین کوب جفا
 و ظلم کورولری سببلی آنلارغه دشمنان و آنلار ننگ شرلرندین هر
 وقت ساقلانوچان حکومت ننگ مسلمانلارغه قارشلی اشلانگان اشلار-
 نده ده غالباً میسیونیرلار قاتوشی بولغاندین بیک احتیاطلی (ساقلی) حتی
 دولت روسیه ننگ مسلمانلار توغریسنده یالغوز فائده ایچون چیقار-
 غان اشلار نده ده — آغزی پشکان سالقین صونیده اروپ ایچار دیگا-
 ندای — قورقا قورقا باره باره دینمزگه ضررلی بولماغای ایدی دیو
 بیک ساقلانوبقنه قبول ایتوچان بولا *

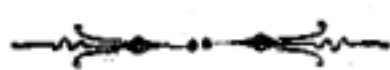
آشاو ایچو بابیلارنده فائده و ضررینه باقیمای ایسکیدین قالمه عادتلر-
 ینی تاشلامای حتی اسرافندینده تارتونهای حاجتدین آرتیق تورلی
 اشلار حاضرلوچان و بو بابده تدبیرسز اصولسز خاتونلارینه
 قولاق سالوچان بولا *

کسب اشلر ندهده ایسکیدن اوگر انوب قالغان کسبلر ندین
 وروشلر ندین آرتدرمای وکوب اوزگارتمای حرکتلانوچان ونی قدر
 فائدهلی وشرعاً ماقتاولی وبرکتلی بولغان شرکت (اورتاقلق) برلان
 سوداقیلو قاعدهلرینه التفات ایتماینچه آز نرسه اوزره قناعت ایدوچان،
 معناسینی آنکلاماسهده توکل دعواسینی قیلوچان بولا * سیاست
 مسئلهلرنده آز فکر یوروتوچان اوزلرینک سیاسی حقوقلاری
 یوقالسهده راضی بولوچان یا که صبر ایتوچان — لکن بیک اورنسر
 رضاتیوشسر صبر — بولا *

قزان ولایتی ننگ اوشبو — اکثری کورکام بولغان — طبیعتی
 مرور زمان (زمانلر کیچو) برلانده بیک آز اوزگارہ. اورنبورغ،
 اورسکی، ترویسکی وچیلابی، سیمی، قزلجار، وباشقه قزانلیلر طرفندین
 تورغوزلغان شهرلر گهده مذکور خلقلار وطبیعتلار قزانلیلار برله
 برگه بارغان وهنوز نسللری آراسنده باقیدر *

بونلار بارده ایسکیدین قالمه تربیه تأثیری و تعوید (عادتلاندرو)
 ثمره سیدر. مذکور تربیه و تعویدده کوبرک خدمت ایسکی اماملار
 ومدرسلر ننگدر * مذکور خلقلر قزان تربیه سنده بولغان خلقلر غاده
 اثرایته دائما کورگان وایشتکان نرسه عقلغه کره عقل شونکا اوگرانه نچار
 بولسهده نچارلقینی سیزماس بولب عادتلنوی بوینچه یخشیفه حسابلاب
 شول اشنی معقول دیو حکم قیلوچان بوله *

مابعدی بولور انشاء الله

اوتىكان يىللار مدرسەلەرنى وققلۇر بىرلە تاءىمىن قىلو خصوصىندە
سويىلگان خطبە مەزنىنك نىسخەسى

قيام دىن علم بىرلە و بقاء دىن بىخشى علماء بىرلە علماء ايرسە مدارس
(مدرسەلەر) بىرلە مدارس نىك حىياتى و انتظامى مال و دولت بىرلە * مدرس
نى قدر اجتهادلى بولسون مدرسە نىك حىياتى و بقاسى ضررى بولسە
مقصود حاصل بولماي مدرسە نىك عمارتى گرچە يتارلىك روشدە دە
بولسون طلبە ئىلم بولسا بولسا اقامت مەكەن بولماغاندە لا يقىلە تحصيل
علوم ميسر بولماي خصوصاً بلا دمزدە علم ايسىتا و چىلەر غالباً فقرادىن بىلكە
مساكين و ايتامدىن بولغانلار دە آزد گلدر . سەنە بسەنە بىلكە يوما فيوما
خلق نىك دىنياغە لذت و راحتكە رغبتى آرتا بارا مشقت و رياضت كە طاقتى
كىمى بارا علم نىك خصوصاً علوم شرعية نىك اشرف صفات و افضل
سمات بولوى حسب نچە آفات و موانع دە سائر فضائل كە كورە اكثر در .
ولهذا علوم شرعية نى ساقلامق و آنى رواج و ترقى يولىنە قويماق نىك
اينك بىر نچى شرط و لازمى طلبە نىك اقامتلىرى ايچون مدرسەلەرنى
اونكغاي و قولاي روشدە ترتيب ايتماق و آنلار نىك معيشتلىرىنى بىر
نوع تسهيل ايتماق و نفقه لىرى جەتندىن بىر آز تامين ايتماق .
بومسئله يوقا ريدە ايتولگانچە عقل بىرلە آنكلاشولور داي اشدر .
وهم صدقة جاريه نىك اينك افضل اور نيدە مدرسەلەر و آنلار نىك
منافعى ايچون بولغان خيراتدر . زيرا صدقه دە و سائر عبادات و خيراتدە
ثواب نىك كوبلگى عباد الله غە فائده ايرشدر و حسب نچە در نى قدر فائده
كوب و اهميتلى بولسە شول قدر ثواب كوبرك بولسە كرك و لهذا
تعليم قرآن و دىن افضل عبادات سانالمشدر * عقل بىرلە دە آنكلانا بلور كە
بىر آدمگە اعتقاد حق او گر تىك طهارت و نماز او گر تىك و سائر مسائل

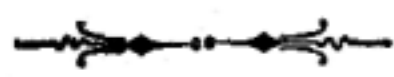
دینیه سینی او گرتک آنکا کیوم کیور تمک یا که تماقینی تویدر مق یا که
چای برله صیلامق کبی دگلدر پیغمبرلر ننگ در جهلری جو مار دپادشاهلر -
دن چیکسز در جهده اعلی بولمقندین هم بو مسئله آچیق آنکلانور *
بس مدرسهلر نی حمایت و آنلار ننگ ترقی ورواجینه اجتهاد و طلبه ننگ
حسن تعیشلرینه (کیچونولرینه) و سیواتله مدرسهلر ده اقامت لرینه
اعانت فی الحقیقه تعلیم دینده معلم و مدرس که معاونت و آننگ تعلیم
و تدریس ثوابنده مشارکت و مالیننگ ده لوجه الله صرف ایدله چک
حصه مسعوده سینی نعم المصرفه (خوش اورنغه) صرف قیلمق در .
خصوصا اوقافده (وقفلر ده) کیسولماس صدقه و اکسولماس ثواب
حاصل بولا چاقدر آدم اوغلی حال حیاتنده نی قدر عبادات قیلغان
بولسه ده غفلتی و قلة معرفتی و نفس اماره سینه تبعیتی (ایاروی) سبیلی
بیک محصور و بیک ضعیف و بیک قصورلی حالده ادا قیلغان بولادر
وفاتندین صونک حجاب و غفلت کوتارلوب طاعت و عبادت ننگ قدر
و درجه سی دار آخرته طاعتدین باشقه بر شیکه اعتبار یوقلغی
و عندالله بنده ننگ نی قدر محجوب قالدقی ظاهر بولغاچ بیچاره آدم بالاسی
نی قدر ندامت چیکه چک و وجداناً نی قدر عذاب و جفاتار تاچق * ایمی
شول اوقاتده هیچ کیسولمای تورغان وقف و صدقه جاریه سندین
اجر و ثواب بارا توروب موننگ عبادتنده برکات حاصل بولا تورسه
نی قدر دولت و نی قدر سعادت صاحبی بولا چاق * و حقیقه مال صاحبی
و مال دین فائده کورگان کشی بو کشی بولا چاق * رسول الله صلی الله
علیه وسلم ننگ مبارک سوزی اذا مات ابن آدم انقطع عنه عمله الا
عن ثلاث صدقة جاریة و ولد صالح یدعوله و علم ینتفع به (خرجه البخاری
بوابده بیک یتارک نصیحت در . حتی مدرسسه تعمیرنده و آنکا
اوقاف برله آنی صاغ و یراقلی ورواجلی حالده آسراماقده اعانت
ایدشکان کمسنه بر تورلی صدقه جاریه گنه صاحبی بولمای بلکه دعاء خیر

قيلور دای ولد صالح وخلق فائده لانسور دای علم قالدرغان بولسوب
 اوچ جهندین ده عملی قیامتکچه کیسولمای جاری بولمقی قویا مأمول
 والله نذک رحمتندین بیک مرجودر.

وهم تجربه صادقه مونی مثبت درمثلا اوزم کوروب بلگان اکثر
 بلاد اسلامیه که کوره بخار اده طلبه و مدرس لر نذک (جد اول در سلر ونده
 کوب ماده لارده اصلاحه محتاج بولسالارده و آندین غفلتلی کوب
 عمر لر نذک ضیاعینه سبب بولساده) اصل علم برله اشتغاللی و آنکا
 اعتنالی آر تغراق او قوده او قوتوده اجتهادلی کوبر اکر

هر کم طرفندین علم ودر سکه محبت و اعتناء قوتلی بولدقندین
 اوز لر نده بولغان قدرلی علمدین استفاده لری کوبدر و اوشبو اهمیت
 و فوق العاده رواج توری سبیلردین بولمقی احتمال ایسه ده ظاهر بولغان
 سبب امراء و اغنیاً طرفندین مدرسهلر نی کور کام و طلبه نذک اقامتلی
 ایچون قولایلی و معیشتلی ایچون سهولتلی و شده تعمیر و ترتیب ایتدکلر یدر
 مثلا تخمینا یوز قدر مدرسهلر نذک اینک الوغراقی و درجه یوزندین
 آر تغراقی قل بابا کولکلتاش مدرسهلر هر قایوسی بر سوداگر
 دکانی (کیبتی) قدر ۱۵۰ قدر حجره نی مشتمل هر حجره که یتمش سکسان
 صوم قدر کلور وقفی و بوندین ماعدا و قفدین وظیفه خور مدرس امام مؤذن
 سقاء و فراش و حلاق (ساچ آلوچی) یتوش و حاضر در مدرس ایچون
 سنوی بش منک صوم قدر کلور آندین ماعدا طلبه دین و مفتی لکدین
 ایکی اوچ منک صوم قدر ینه استفاده ایدر امام و مؤذن دخی درجه لرنچه
 و قفدین استفاده ابدوب بش وقت نمازی مدرس ایچنده مخصوص بش
 وقتنی مسجدده طلبه نی نماز او قودر لار * سقاء هر کوننی هر حجره که کر گنچه
 صو حاضر ایدر * فراش سبور مک و پا کیزه لمک اوستا وینه طهارتخانه
 قرینده استبرای ایچون تاش حاضر ایدر حلاق (ساچ آلوچی) هفته ده بر
 ایکی مرتبه حاضر بولوب خدمتینی ادا ایدر طلبه ایچون نی قدر شیلر

بتون و قدين كيچر يمكى ايچمكى ايچونده بايتاق وقف كلور باشقه مدرسسه
لرده شول نسبتده در سنوي اون بش يكرمى منك صوم ايرادى بولغان
مدرسه لر هم آز دگلدر .
مابعدى بولسه كرك

بعض اسفارمده اوقوغان جمعه خطبهم نسخهسى

الحمد لله الذى دلنا على محاسن الاخلاق * وامرنا بالائتلاف وحسن
الاتفاق * ونهانا عن الاختلاف والافتراق والنفاق * قال الله تعالى واعتصموا
بجبل الله جميعاً ولا تفرقوا واشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له واشهد
ان سيدنا محمداً عبده ورسوله المتخلق بمكارم الاخلاق *
اللهم صل وسلم على هذا النبي الكريم والسند العظيم سيدنا محمد وعلى
آله واصحابه الذين بذلوا جهدهم فى اعزاز الاسلام واعلاء كلمة الله بالاتفاق
امابعد اى دينن قر داشلرم و الله نك حق دى يولنده بولغان يولداشلرم
سزنى سويدكم حالده وهم الله نك حضور نده ثواب اميد ايتدكم حالده ايتامن
اسلامنك قدرينى بلمنكز و اسلام نعمتى ايچون شكر قيلنكز * اسلامنى
نفسنكز فائدهسى ولدتى ايچون گنه ديو بلمنكز * اسلام نفسنى كور كام
خلق غه او گراتو، و خلقغه شفقت قىلو و ياردم ايرشدر و يوللارينى
بلور ايچوندر *

اسلام الله طرفندين ويرلگان الوغ نعمت ومنگولك راحتكه
و بختكه سبب بولغان دولت در بو نعمت و دولتتلك قدرينى بلوب يخشى
ساقلامق سز نك بور چنك: در اسلام نعمتينى ساقلاوده اينك ضرور نرسه
اوز آر انكزده دوستلق و اتفاقدر. تارقالغان خلق آز نعمتيدساقلاي آلماي

دين اسلامنى ساقلار ايچون مسلمانلار اوز لرينك بار چه حقوقلار ينى ساقلامق حاجتدر * قايوملت اوز يينك حقوق دينيه و حقوق تجار يه و حقوق سياسيه سيني يبخشى ساقلاماسه اول ملت دينلرى و مليتلرى سارتين ايزيله، تاپتالا بالاخير بيته، يوقالا *

بز مسلمانلار غاده دينمى نى سلاقلايق ديسك اتفاق بر له دينمى ايستگان بوينچه مذكور حقوق دينيه و تجار يه و سياسيه مرمى ساقلار غه تروشمق لازمدر اتفاق بر له شول اشلرده اجتهاد قيلماساق دنيا ده خوار بولور مى عاقبتمى قورقنچلى بولور اميدلر مى كيسلور الله حضور نده ورسول الله حضور نده اوياتلى بولور مى عتاب و عذابقه دوچار بولور مى الله ساقلاغاي *

مسلمانلار ! كسبلر نكز ده اجتهاد قيلنكز ، بر بر نكز گه يار دم ايدنكز ، علماء و مشايخنى الوغ و قدر لى توتنكز ، دين يولنده فائدهسى تيگان بايلار ايچون شكر قيلنكز ، فقير و مسكين طائفه غه شفقت ايدنكز ، آنلار نك كو نكللرى نى تابار غه و دعالرى نى آلور غه تروشنكز ، آرالار نكز دين دشمانلق ، كينه ، حسد ، كى دين بوزار قلب قارالتور نرسه لر دين يراق بولنكز * الله ايماننكز نى قوتلى قلبنكز نى ! پاك كسبنكز نى حلال و بركتلى قيلسون اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم والعصر ان الانسان لفي خسر الا الذين آمنوا وعملوا الصالحات وتواصوا بالحق وتواصوا بالصبر * رحمنى الله واياكم وجميع المسلمين انه هو الغفور الرحيم *

المنار مجله سنده اولان شيخ محمد نجيب تونتاری ننگ اختلاف زوجین
 ماده سنده اولان سوال وفکری وصاحب المنار ننگ جوابی
 صائب افندی بوزاوقی ترجمه سیدر،

ایر برله خاتون ننگ آر الرینی آیر وغه حکم ایتدر مک توغر وسنده
 روسیه ده شمسیه مدرسه سی ننگ مدرس سی شیخ محمد نجیب تونتاری
 ری ننگ سؤالی : حضرت تکز گه شوندا ی بر مسئله نی کور گازه من که
 آننگ سارتین بز ننگ بلغار یور طنده کوب کیمسه لر جفا چیگالر .
 تاکه سز لر بوسؤال گه بر توگال جواب یازوب منار مجله سی ننگ
 برر نومر نده دنیاغه تار اتقایسز . اگر شولای قیلسانکز بوننگ فائده سی
 کوب یر لر گه ایر شوب سز گه ثوابی ده کوب بولور ایدی . مسئله بودر :
 ایر دن اونکماغان بر خاتون ننگ آیر لاسی کیلوب تورغانده ایری اوز
 ایر کی برله آیروب یبار مسه اسلام شریعتنچه چیت کیمسه لر ننگ
 بونلر نی آیروب قویوغه ایر ک لری بار میدر ؟

بن بو توغریده اوز قولمده بولغان حنفیه کتابلرینی تیکشروب
 تابدم که : امام ابوحنیفه قاتنده بوگا یول یوقدر یعنی براگوننگ
 خاتونینی یات کشی آیرماز اما امام محمد سوزنچه بونکا یول باردر ؛
 اگر ده خاتونی چداماسدای ، عیب ایرده بار ایسه خاتون اوزی تلا گانده
 ایرندن آیرلوب کیته آادر .

امام مالک ، امام احمد قاتلر نده ، امام شافعی ننگ ایکی دین بر
 سوزنچه اوشانداق در ؛ ایرده خاتون توزمز عیب بولسه ، خاتون
 آیرلونی ایستاسه کیتار گه یولی باردر . ننگ که بز ننگ کتاب لر مزده
 بوسوزنی بویله کوچر گانلر .

بس امام ابوحنیفه دین باشقه امام لر ننگ اتفاق لری اوزره ایرده خاتون
 توزماس عیب بولسه ایر ننگ تیلامدیکنده ده خاتون آیور ولام دیسه ایر کلی

بولادر. وبویلہ ایشلامك آرتق وساقلق بولوب تابوله در.

بونك صونكندہ قرآن كریم نك (وان خفتم شقاق بينهما فابعثوا حكما
من اهلہ و حكما من اهلها) دیگان سوزینی قاراغاچ تفسیرلر نك یاردمی
برله بنكا بلوندی که ایر برله خاتون نك آرالری بوزولوب کیتسه
ایکی یاقدن برر عدل حکمچی قویولور. ایر برله خاتوننی دیملاب
کیلو شدر مك، کیلشدر و ممکن بولمسد ایر مق اشی بونلار غه طابشر لور
نتاك حضرت علی دن (رضی الله عنه) بویلہ کوچرلمش در. اوشال عدل
حکمچی لر ایر برله خاتون آراسنده طاتولیق نیدن بتکانینی بلور که
وبلکانلری صونکنده دلالت برله بونلر نك آراسنی توز ایتور که
طریشور لر. اگرده آنلر هیچده کیلو شماسلك واونکالماسلق بواوب
بیزوشکان بولسه لر ایر خاتونندن بیزگان بولسه ایر یاغندین کلگان
حکمچی ایردین نائیب بولوب خاتوننی طلاق قیلور و اگر خاتون ایردین
بیزگان بولسه خاتون یاغندین کلگان حکمچی خاتوننی خلع قیلور.
یوقار ودهغی آیتدین مراد شو یله کیلو شدر مك ویا خود ایر مق بولور غه
تیوشدر چونکه کیلشونی قبول ایتمگان جفتلرنی قویا بیر مك «آنلرنی
کیلوشدر نکز؟» دیگان آیتکه توغری کلمای آنلرنی باغلانغاندای
ایتوب قالدرو دین طیغان آیتکه توغری کیله در. وبو ایسه «خاتو-
نلر ایله کور کام تریكلك قیلنکز!» هم «خاتونلرنی یخشی طوتنکز
بولمسه یخشی حالده یبار نکز و آنلرنی جفا قیلیمق ایچون توتقون ایتمه نکز!»
دیگان آیتلر گه ده قارشى کیله در.

سوز نك قسقه سی آیت نك تیلای گینه کوره بیزشکان جفتلرنی
کیلوشدر ماینچه یا که کیلوشمز بولسه لر آنلرنی آیروب قویما اینچه
ایش بیتماز آیتنك معناسنی او یلاب وتوشنوب قاراو برله بن اوشبونى
چیغار دم.

من بیلما یهن که بنم فکرم توغری می یا که خطامی؟ . سز

استاذغه (منار مجله‌سی ننگ ایگاسی سید محمد رشیدکه) اوتنه من که بو مسئله‌نی آچوب بیر گایسز . کتاب قرآن‌غه چاغشدر وب مسئله‌نی شریعتچه حل قیلغایسز تا که دین‌گه هم ملتکه بر خدمت بولوب حق بیلونسون و سز گه اجر و ثواب بولسون .

شیخ نجیب ننگ سوالی و رأیی بونده بتدی کله لم منار ننگ جوابینه :
منار ننگ جوابی :

آیه که قاراغانده ایر برله خاتون برگه توزوک طور دین اوتسه لر بونلرغه حکم قیلدر مق واجب بولادر . ایکی جفت ننگ برینی ایکنچیسی برله کوچلتیک مسلمان لرغه حلال تو گلدر و بالدر . عدل حکم چی (حکم) لرنی بیلگولمک برر وایتده تورهلر ایشی دیگر روایتده مؤمن و مسلمان لر ایشی در . قرآن هر وقتده مسلمان لرغه قاراب سوز ایتدر چونکه حقیقه حالده تورهلر گه ده مؤمن لر باش در . اگرده توره شریعت برلان حکم یورتماز بولسه مؤمن لر گه تیکادر کم آنی کوچلاب شریعتچه ایشلتکایلر بولمسه آنی توشروب یرینه باشقهنی توره قویغایلر .

حکم نی بیلگولامک مؤمن لر ایشی دیساکده تورهلر ایشی دیساکده بر گه کیله در .

اخری وار

الشيخ محمد عبده

۸ نچی ساندين صونك

شيخ محمد عبده اوشبو وظيفه سيني چن كونكل برلان اوتاي باشلاغاچ
كوب جریده محرری اوزلر يينك قصورلر يینی كورب آبدرای باشلادی .
وشونكا بناءً عربيات توزايتو (تل توزايتو) اچون كيچ درسلى آچلدى .
شيخ محمد عبده كيچ درسلى (محررلرگه) درس بیره باشلادی . وقای
بر جریدلر نی تلی نچار لیغی اچون توقتاتدی . وشولر وشچه مصرده قلم (يازو)
توزايتوگه سبب بولدی . مصرده تربیه وتعلیم ترقی ایتدر و نیتی ایله معارف
نظارتی آچلدى كه شيخ محمد عبده بونك اعضاسندین سايلاندى .

وقت اوتو برلان بو اصلاح بوللری توقتالدى چونكه شيخ محمد عبده
بيك آچق سوزلی ایدی وكوب آدملر نك كو نكللر يینه اونكفايسز كلوب
آنك ضررينه تورغوچیلر چقدی بونك نتیجه سی بولوب شيخ محمد عبده
اوج یل مصر دین قوغولو برلان حکم ایدلدى .

الله تعالی فایده بوللر يینی بر آدمگه بیرسه نی یرده ونی وشچه بولسه ده
اول آدم اوز يينك كركینی تابه ديگان سوز توغرى كيلوب
شيخ محمد عبده بو قوغولو ندين فائده گنه ایتدی كه كوب خلق وكوب
ملتلر نك حاللر يینی اوگراندى ومصر اهلینه نیندای نرسه لر اهم
ایدی كینی بلدی .

نفی ایدلگاچ سوریه گه كیتوب آنده بر ییل چماسی قالدى
صنكره آوروپاغه سفر ایتدی آنده اون آی چماسی توردى ، استاذی
ويقین دوستی سيد جمال الدين الافغانی غه بولقدی ومسلمانلر عالمینه بيك
كوب تاءثيری بلونگان «العروة الوثقى» جریده سینی نشر قیله
باشلادیلر . لکن بو «العروة الوثقى» اينك كركلی اورنی بولغان
مصر وهندگه كرتو حكومت طرفندین منع ایدلگاندين اوزاق ياشامای

توقتالدى. بوندين سونك تونس آر قىلى سوریه گه باروب آنده
بر نیچه آیلىر قالدی.

۱۳۰۶ نجی سنه ده مصرغه قايتدی، و خدیو طرفندین قاضی نصب
قیلندی. اوزی من معلم بولور ایچون توغدم قاضی لق ایچون یارادلام
دیسه ده کوچلاو طریقى برلان قاضی نصب قیلندی. قضا وقتنده کوب وقت
حکومت نظامی بوینچه حکم قیلماي بلکه عدالت وانصاف میزانی بوینچه
حکم قیلور ایدی.

مصرده ینکی سانالغان فکر لر دن مصر علماء اسلامندین بتون
دنیا مسلمانلری فائده آلورلیق روشچه مصر علماء سینی ترقی قیلدر مق
فکری چقهش ایدی و بو مقصود گه ایرشو ایچون کورساتولکان یوللردین
بر یسی «بر مدرسه کلبه آچمق» ایدی ایکنچیسی ازهرنی اصلاح قیلماق
وازهر اصلاح قیلونمای توروب علماء و مدرسه اصلاح قیلونماس دیگران
فکر ایدی که شیخ محمد عبده هم بو فکرده ایدی. وشونکا کوره
فرصتنی کوزانوب توروب ممکن بولغان سایون شول یولده حرکت
قیلا ایدی. و اخیرنده مصر دیارینه مفتی ایتلوب قویلدی و بوننک
برلان برابر بتون اسلام عالمینه فتوی ایچون مرجع بولدی.

شیخ محمد عبده مفتی وقتنده هم فتوی برلان گنه عمرینی اوزدرمای
همیشه امتنک تربیه سی و تعلیمی یولینی قارار ایدی. آننک اعتقادنچه
امتنک آله کیتوی هر کمینک مسبب الاسبابه توکل برلان نفسینه اشانونه
و بتون خلقنی اوقتوده غنه و بونکا هر کمینک قولندین کلگان قدر یاردم
ایتونده گنه ایدی. اوزینی خلقغه اوفو یولین آچو ایچون یارادلغان آدم
دیوب اعتقاد قیلغانینه کوره بواش ایچون ۱۳۱۰ سنه هجریه ده «جمعیه
خیریه اسلامیه» آچدی. و بو جمعیتکه اعضا بولورغه امیرلرنی و باشقه
الوغلرنی اشتراک قیلورغه قزقدره و بو جمعیتنک ترقیسینه قولندین
کیلگان قدر طروشه ایدی.

شیخ محمد عبده مصر اهلی ترقی قیلسه بتون اسلام عالمی ترقی قیله چق دیوب اعتقاد قیلغانغه هر وقت مصرنی ترقی قیلدر و ایچون اجتهادینی صرف قیلور ایدی . آنک از هر ده اداره از هر گه اعضا صایلانوی مقصودینه و صولی ایچون بیگرنک یخشی یول بولدی شولر و شچه که اینک اول از هر (جامعلی مدرسه) خلقینک خلقلرینی و عادتلرینی و معیشتلرینی و تورور یرلرینی و علم ده قای درجه ده ایدکلرینی نیکشروب او گرانوپ شول واسطه برلان اصلاح یولینه کرشدی . مصر خلقی فقیر و مدرسه ده اعل علم ننگ معیشتلری بیک تار بولغانلغینی کوروب آنلار ننگ تربیه لرینی اونکغایلاتونی و مکتبلر گه صاف صو کرتو و عمارتلرینی توزایتدرو و باشقه ظاهری هوا یچینی تو گاللاونی حکومتدین آلوب بیردی . و مدرسه لر گه طبیبلر تعیین قیلدردی . شاگردلر اولده مشایخ (مدرسلر) حضورینه باروب او قوغانلر . بوننگ بیک کوب وقت آلویینی و شاگردلر ایچون الوغ ضرر ایدیکینی بلوب مدرسه لر یانینه مدرسلر ایچون خصوصی بنالر انشا ایتدردی .

مدرسلک مرتبه سی اولده آنادین بالاغه میراث قیلندین کر چوب کیلوب مدرسلر اوزلریننگ درجه و مرتبه لرینه لائق بولمغان روشچه قایوسی لیاقتسز بولسه لرده کوب وظیفه و بعضیاری کوب وظیفه گه مستحق بولسه لرده تماق تو یومینه یتمازک آز وظیفه آلا کیلگانلر . بوننگ ضررینی کوروب شیخ محمد عبده مدرسلر گه درجه سینه قاراب وظیفه لر بیر و نظامینی قویدردی و بو اصول برلان مدرس بولاچاق ذاتلر ننگ علم تحصیلینه رغبتلرینی آرتدردی .

بوندین صونک معنوی جهتلرینی قارای باشلاب تعلیم اوچون نظام و امتحانلر تعیین قیلدی . مقصود بولغان علملر دین توحید ، تفسیر ، حدیث ، فقه ، اصول فقه ، اخلاق دینییه ، و وسائل دین منطق ، نحو صرف ، علوم بلاغت ، علم مصطلح الحدیث و حساب ، جبر ، تاریخ اسلام ، انشا ، لغت ،

هندسه تقویم البلدان علملرینی اوقونی لازم ایتدی . عالمک درجه سی
آلوچیغه شول فنلر دین امتحان بیرونی شرط قیلدی . و طلبه گه اوقوغان
فنلرینی تطبیق قیلدر مق ، اوقو زماننده طلبه ننگ وقتی ضائع بولماسون
ایچون هاشیه لر دین طیهق برلان امر ایتدی .

اوشبور و شچه نظاملر قویلغانچه ازهرده یلینه اوچ دورت امتحان
قیلنویچی اور نینه نظام قویلغاچ توقسان دین آرتدی ویلینه دورت آی
درس اوقو اور نینه نظام قویلغاچ اوقو مدتی سکز آی بوله باشلادی .
بوندین باشقه هر وقت مجلس ادارهده معلملر ننگ درس اوقتو
اصوللرینی یخشیلاتو ، مدرسلر ننگ خصوصیتنده بولغان فنلرینی تکمیل
قیلولری لازم بولو ودائمی مدرسلر بولندرو وغیرلر حقنده قرارلر
جیوبرلان مشغول بولدی وشول واسطه لر برله ازهرده بوکوندین بایتاق
یتوشکان مدرسلر وجودکه کلدی .

فقط سوز سویلار گه اوگرانگان آدم ننگ آغزی یابوله بلماو عادت
بولغانغه ازهرلیلر دین «بوینکی فنلر ایسکی فنلر گه (علوم دینییه اوقوغه)
ضرر بیره» دیوچیلر کوب چقدی . بومسئله نی یخشی دقت قیلوا ایچون شیخ
محمد عبده خصوصی امتحانلر یاصادی . یینکی فنلر برله شغللانمگان
ذاتلر برلان شغللانگان ذاتلرینی تکرار تکرار امتحان قیلوب قارادیلر .
آخرده یینکی فنلر ننگ علوم قدیمه گه ضرر بیرمای بلکه آرتیق فائده سی
باراغینه قناعت حاصل ایتدیلر .

صونکرده تعلیم ایچون کتابلر لازم ایدیکینی کوروب اول یولده
تکمیل اصولینی قارای باشلادی .

و «ازهرلیلر گه علمده اینک عالی درجهده بوواو اخلاق دینییه برلان
متخلق بولو لازم . خصوصاً بتون دنیا اسلام ننگ علم و معارفکه منطبق
ایدیکینی اقرار قیلوب تورغانده مسلمانلر ننگ فضیلت بیزا کلری برله
«بیزانوب بتون رذالتلر دین آرچینولری الزم لوازمنددر» دیور ایدی .

حاصلی شیخ محمد عبده نذک هر اشى از هر لیلر ایچون محض خیر ایدی و هر اشى
 لوجه الله بولوب بوندین باشقه هیچ نرسه قاتوشدرماز ایدی . الحمد لله
 قیلغان مشقتلری بوشقه چقمادی . شیخ حضرتلر یئنک سلامت کوننده مصر
 علم نوری بر لان تولدی و علمی بر لان عمل قیلو چی علمنک قدرینی بلو چی
 یکتلر یتو شکانلگی سببلی انشاء الله صونکندین هم علمی نذک اثری یوغالماس
 و اوشبو گوزل اورلیق همیشه یمشینى بیره تورور .

المقتطف دین

مکاریه سفری و مطبعه مشغوللکی سببیلر نذین مجله نذک
 بوسانی وقتندین کیچوکدی عفو ایدلگای

اعلان

درست قرق حدیث (۱۲۰ قدر حدیث) رشدیہ مکتبہ ربنہ او قوتور
ایچون مناسب روشده انتخاب و طبع ایتدرلدی مکتبه الشركة
وادرهمزده بش تین برله ساتولور .

قانونچه مختصر قانون علم طبده معتبر اثر شرخی برله تصحیح
ایدوب باصدرلغان قیمتی ۷۰ تین

توتیب زیبا قرآندین آیتلری ینکل تابار ایچون فائده لی کتاب ۵۰ تین
اوشبو بیالارغه پوچطه خراجاتی اوستالونسه هریرگه یبارلور
مجله گه مشتری بولغانلرغه مجله برنچی نسخه دین باشلاب یبارلور .
ساتو ایچون آلوچیلرغه هر نسخه سی ۱۰ تین اوستینه پوچطه مصارفی
اوستالور .

تصحیح

صواب	خطا	یول	بیت
	۶ نچی نسخه ده		
خلقلر	خلقلی	۳	۱۸۶
طریق باردردر	طریق	۱۸	۱۸۶
آلی	(قولی) آلی	۱۷	۱۸۷
	۷ نچی نسخه ده		
کونلک درس زمانین	کونلک زمانین	۳	۷۸۱
اوچنچیگه و جینکللکده	ایکنچیگه و جینکللکده	۱۵	۲۰۷
۲ نچی درس	۲ نچی درس		
شکه	اول اشکه	۱۸	۲۰۸

فہرست

صحیفہ	صحیفہ
۲۷۳ مدرسہ تربیہ سی	۲۵۶ تفسیر سورۃ البقرۃ
۲۷۶ جمعہ خطبہ سی	۲۵۹ انفاقنک تیوشلی ایڈیکی
۲۷۸ اختلاف زوجین	۲۶۲ الشمائل الشریفۃ
۲۸۱ الشیخ محمد عبدہ	۲۶۷ رمضان آیی
	۲۷۰ تربیہ ننگ تأثیری

ادارہ اوز یورطمدہ پنجشنبہ و جمعہ کونڈین باشقہدہ اولی دین صونک
 اوچ ساعتدین بشکاچہ ادارہدہ یموش کور لور.